

Proč to Bůh dopouští, Bruce Henderson

Utrpení nevinných a bezmocných je snad tím nejtěžším, s čím se lze smířit. Není nic bolestnějšího než vidět dítě, jež se stalo obětí hrozného onemocnění nebo zločinu. Ježíš řekl svým učedníkům: „Nechte děti a nebraňte jim jít ke mně, neboť takovým patří království nebeské.“ Proč se tedy zdá, jako by nechránil všechny děti před zlem?

Otázka se opět vrací k problému dopuštění. Umožnit každému být svobodný znamená, že lidé mají svobodu způsobovat druhým bolest, a dokonce i smrt. To ale neznamená, že se Bůh přestal starat nebo že nemá kontrolu. Nevinné oběti budou zakoušet jeho lásku a milosrdenství po celou věčnost.

Když si biblický prorok hořce stěžoval na své neštěstí, čteme, že ačkoli se mohlo zdát, že jeho zármutek způsobil Bůh, „slituje se pro své velké milosrdenství. Z rozmaru totiž lidské syny nepokoří ani nezarmoutí.“

Utrpení se táhne dějinami. Lidé dokonce cítí, že člověk se nemůže stát pravým umělcem, aniž by prožil „ušlechtilé utrpení“. Aischylos ve svém klasickém dramatu Agamemnon, napsaném v Řecku v roce 458 př. n. l., tvrdil, že „s utrpením přichází moudrost“.

Existují všechny možné druhy strádání. Zdá se, že někteří z nás utrží větší díl a jiní z nich vyjdou lehce. Všichni však podstupujeme v životě určité zkoušky a ocitáme se na dně; mohli bychom proto začít oceňovat, jak nám tyto zkušenosti pomáhají duchovně růst. Máme překonávat svá pokušení a litovat jakékoli bolesti, kterou jsme způsobili druhým; jsme-li v tomto procesu upřímní, naše životy a víra se posílí. Možná že musíme projít svou vlastní podobou Ježíšových zkoušek na Velký pátek, abychom došli k vítězství vzkříšení o Velikonocích.

Je to jako příběh obchodníka u Matouše v kapitole 13, který prodal vše, co měl, aby si koupil „drahocennou perlu“, jež je přirovnávána ke království nebeskému. Víme, že perla je vzácný klenot, který vzniká ze zrnka písku. Hrubý písek dráždí ústřici a látka, kterou ústřice vylučuje, aby překonala bolest, se stává perlou. Tak z bolesti povstává láska, uzdravení a něco cenného a nebeského, co zde předtím nebylo.

Utrpení nás vždy přivádí na křižovatku víry. Útěchou, kterou skýtá učení skrze Swedenborga, je to, že bolest a utrpení nikdy nepocházejí od Boha a nejsou Jím chtěné. Bůh nám dává nástroje, abychom viděli, jak Jeho prozřetelnost pracuje, a abychom pochopili, že vše nakonec přivede k dobru.

Swedenborg se nezabývá bolestí a utrpením tak, jak by činil psycholog, aby nám pomohl se s nimi emocionálně vyrovnat. Místo toho vidí v našem utrpení různé projevy zla jako jeho prvotní příčiny – a jako část procesu, jak v sobě zlo překonáváme na své cestě k nebi.

Swedenborg nabízí uklidňující učení, že bolest a utrpení v těle jsou skutečné, ale jen dočasné stavy. „Když trpíme fyzicky, naše duše netrpí, pouze cítí tíseň. Po vítězství Bůh tuto tíseň uvolní a smývá ji tak jako slzy z našich očí.“

„Vítězstvím“ je samozřejmě spasení, jež k nám přichází procesem znovuzrovnání – utrpením skrze pokušení a pak odvracením se od zlých vlivů v našich životech. A přestože musíme v životě přestát různé bolesti a strádání, Swedenborg nás ujišťuje, že každý se rodí pro nebe, že Bůh poskytuje prostředky, aby každý mohl být spasen, a že „neustále usiluje“ o to, aby nás se sebou spojil a dal nám štěstí nebeského života.

V bolesti a utrpení může také existovat určitá ochrana, protože Swedenborg nás rovněž ujišťuje, že ve stavech choroby, strachu, neštěstí a změněných stavů myslí nemůžeme být přetvořeni – protože nejsme svobodní –, avšak v těchto stavech nejsme ani souzeni.

Takže přestože si bolest a utrpení určitě nepřejeme – pro sebe ani pro kohokoli jiného –, prožití takových zkoušek může ve skutečnosti sloužit dobrému cíli, neboť nám pomáhá zhodnotit vlastní životy a činit lepší rozhodnutí. Bůh není v bolesti a trápení, ale je zde vždy, aby nás vedl do vyššího stavu.

Klíčovým učením Swedenborga je to, že kdyby zlo nepřišlo na svět skrze vlastní rozhodnutí lidí – a naše pokračující špatné volby –, utrpení by neexistovalo. Nespravedlnost vzniká, když nevinní lidé trpí pro rozhodnutí či činy druhých. Ale jak jsme viděli, veškerá bolest a utrpení, ať jsou jakkoli trýznivé, jsou dovoleny Bohem jen proto, aby Jeho prozřetelnost mohla nakonec vést k dobrému. Uprostřed strádání se stále můžeme rozhodovat: bouřit se proti „nespravedlnosti“ Boha, nebo znovuutvrdit svou víru v Něj a v Jeho vedení; hledat odplatu, nebo zaujmout přístup křesťanské lásky a důstojnosti, hovět si v sebelítosti, nebo hledat cesty, jak zlepšit svůj život a myšlení. To je svoboda, kterou Bůh chce, abychom cítili a uplatňovali.

Dokud se budeme na utrpení jen dívat, tak jako to činili Lewis a Freud, nebudeme mu nikdy skutečně rozumět. Tajemství lidského utrpení je v poslední instanci odhaleno učením E. Swedenborga, takže můžeme spatřit Boží záměr ne v utrpení samém, ale v dobrém cíli, pro který bylo dopuštěno.

Otázka by tedy neměla znít „Proč já, Bože?“ nebo „Proč toto nevinné dítě?“, ale „K čemu dobrému může dojít skrze toto utrpení a jak můžeme s Bohem za tímto cílem spolupracovat?“. Právě zde se Jeho záměr a láska projevují.

Každý den, každý okamžik lidé trpí a ptají se: „Proč, Bože?“ A každý den, každý okamžik se Bůh k nám obrací, aby tuto bolest zvrátil svou láskou. Kdykoli přijdeme na křižovatku bolesti a neštěstí, budeme již znát cestu k Jeho následování – „branami z perel“ nebo skrze „drahocennou perlu“ do Jeho nebeského království.

Bůh zde bude stále. „Již nebudou hladovět ani žíznit... neboť Beránek, který je před trůnem, je bude pást a povede je k pramenům vod života. A Bůh jim setře každou slzu z očí.“